

MIHEZ KELL A BÁTORSÁG?

2011-ben, a „Rendészeti kutatások – a rendvédelem fejlesztése” című konferencián előadásomban először vettem fel nyilvánosan, hogy esetleg a társadalomtudósok is megmondhatják, hogy mit kezdjen a rendőrség a tömeggel,¹⁹⁰ felvetéseim távolról sem arattak osztatlan lelkesedést. Hamarosan kiderült azonban, hogy a tömegkezeléssel kapcsolatban megfogalmazott észrevételeim és javaslataim keveseket hagytak hidegen: a konferencia ebédszünetétől kezdve, hetekkel később tartott tudományos rendezvényeken, vagy éppen egy tüntetésen keresztül, egészen különféle személyes találkozóig rendszeresen találkoztam a tudás alapú tömegkezeléssel összefüggő kérdésekkel. A 2012 decemberi diáktüntetésekről beszélgetve többször kérdezték tőlem, hogy nem tartom-e a rendőrség fiatalokkal szembeni fellépését a „gyengesség” jelének.

Gyengeség lenne?

A felvetés több okból is vizsgálatra érdemes: a) a politikai rendezvényeken általánosnak tekinthetőek-e a kommunikációt a stratégia meghatározó elemeként használó tömegkezelési megoldások, és b) mennyiben tekinthetőek ezek sikeresnek.

Ad a) 2010-óta a jelentősen átalakult a rendőrség tömegkezelési gyakorlata, melynek a tüntetőkkel folytatott rendőrségi párbeszéd egyre inkább jellegadó tulajdonságává vált. Egyes külföldi rendőrségek – és a 2012-2013-as diák-, illetve ellenzéki tüntetések rendőri kezelése alapján úgy tűnik, hogy egyre inkább a magyar rendőrség is – a tömegkezelés középpontjába a nem hagyományos eszközöket állítják, stratégiájuk és taktikájuk kialakítása során a legfrissebb társadalomtudományi kutatások eredményeire támaszkodnak, melyek alapján a tudásalapú tömegkezelés legfontosabb elemei az oktatás (képzés), a facilitáció, a kommunikáció, és a differenciálás.

A rendvédelmi dolgozók 2011 tavaszi-nyári tüntetésein a rendőrség fellépésében és a parancsnoki intézkedésekben feltűntek a közvetítés elemei: a bontóbaltával vonuló, elvben tehát felfegyverzett tüntetők láttán fel kellett volna oszlatni egy rendezvényt, ám ehelyett a rendőrség a szervezőkkel együttműködve elérte a bontóbalták letételét.

A 2012 decemberi diákmegmozdulások, valamint a 2013 tavaszi kormánykritikus demonstrációk kezelése, a főváros jelentős útvonalait érintő felvonulások során a rendőrség minden rendelkezésére álló eszközzel segítette az egyik legalapvetőbb szabadságjog gyakorlását. A rendőrség az alkotmánybírói gyakorlat szellemében járt el akkor, amikor nem lépett fel az előre be nem jelentett, de békés jellegüket megőrző demonstrációkon résztvevőkkel szemben, hanem a mozgásukat követve folyamatosan biztosította a közlekedést. Az ombudsman hangsúlyozza, hogy az elmúlt években jelentősen fejlődött a rendőrség gyülekezési joggal kapcsolatos gyakorlata. A korábbi években még közömbös

¹⁹⁰ Hajas Barnabás: Épp egy társadalomtudós mondja meg, mit kezdjen a tömeggel a rendőrség? Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XII. Pécs, 2011. 39-50. o.

hozzáálláshoz képest a rendőrség most a rendezvények fiatal szervezőit a jogszabályi kereteken belül, olykor azon túlmutatóan is igyekezett segíteni a tüntetések lebonyolításában. Az ombudsman közleményében rámutatott, hogy ennek kapcsán nem lehet eléggé hangsúlyozni a tájékoztatás, a kommunikáció szerepét a vitás, éles helyzetek konszenzusos megoldásában.¹⁹¹

Az ombudsman korábban több jelentésében is azért bírálta a rendőrségi intézkedéseket, mert azok során nem éltek megfelelően a rendbiztos intézményének lehetőségével. A december 10-i és a december 12-i tüntetéseken pozitív tapasztalat volt, hogy a jelenlévő rendbiztos közreműködésének, a néha nehezen fellelhető szervezőkkel való kommunikációnak nagy szerepe volt abban, hogy mindvégig sikerült megőrizni a rendezvények békés jellegét. Ezek, illetve a hasonló alapjogbarát tömegkezelési megoldások elősegítik a gyülekezési jog gyakorlását, emellett pedig hatásukat tekintve kifejezetten alkalmasak a rendezvény békés jellegének fenntartására.

A budapesti LMBT(Q) menetek biztosítása során számos előrelépést lehetett tapasztalni. Az alapvető jogok biztosa szerint nem állapítható meg visszasság a 2012. június 7-i Budapest Pride rendőrségi kezelésével és a rendezvény biztosításával kapcsolatban. A helyszíni tapasztalatok szerint a rendőrség jogszerűen járt el, a rendezvény során eleget tett a gyülekezési joggal összefüggő intézményvédelmi kötelezettségének, végig biztosította a szabadságjog zavarásmentes gyakorlását. Az ombudsman szerint ez a vizsgálat is visszaigazolta azt a korábbi megállapítását, hogy az elmúlt években jelentősen fejlődött a rendőrség gyülekezési joggal kapcsolatos gyakorlata. A korábbi közömbös hozzáálláshoz képest a rendőrség a rendezvények szervezőit a jogszabályi kereteken belül törekedett segíteni a lebonyolításban. Az ombudsman a rendőrség fellépését értékelve emellett kiemelte a tájékoztatás, a kommunikáció szerepét a vitás helyzetek konszenzusos megoldásában. ombudsman úgy tapasztalta, hogy a rendezvények békéjének hatékony biztosításában nélkülözhetetlen Budapesti Rendőr-főkapitányság Rendbiztosi Alcsoportjának mindössze négy rendbiztosa túlterhelt. Ha egy időben kettőnél több rendezvény van Budapesten, könnyen kapacitáshiány alakulhat ki, ezért kérte az országos rendőrfőkapitányt, hogy orvosolja ezt a helyzetet.¹⁹²

2013-ban pedig a biztos szerint a rendőrség előzetes tájékoztatással és intézkedéseivel biztosította, hogy a Budapest Pride 2013 felvonulás résztvevői élhessenek gyülekezési jogukkal. A rendbiztosok folyamatos kapcsolatban voltak a felvonulókkal és az ellentüntetőkkel, a rendőrség megakadályozta, hogy a rendezvényt megzavarják az ellene tiltakozók. A felvonuláson a rendőrség becslése szerint körülbelül négyezren vettek részt, az összesen mintegy háromszáz ellentüntetőt a rendőrség kellő távolságra tartotta. A protestálók így nem tudták megdobálni a felvonulókat, a kiabálásukat elnyomta a zene, helyenként pedig rendőrségi járművel takarták el előlük a rendezvényt. Előfordult, hogy egy-egy személy kivált a menetből és megpróbált odamenni az ellentüntetőkhöz, őket azonban a szervezők visszatartották – így látták az alapvető jogok biztosának helyszínen vizsgálódó munkatársai. A rendbiztos és a rendőrök együttműködtek a szervezőkkel, akiknek jelzése alapján az elvonulók védelmének biztosítása érdekében – ahol szükség volt rá – megerősítették a rendőri erőket. Az ellentüntetőket a rendőrség rendszeresen igazoltatta, és távolabb kísérte, ha a felvonulásról távozókkal szóváltásba kerültek. A rendezvény végén a felvonulókat több nyelven is tájékoztatták arról, hogy mely útvonalon

¹⁹¹ <https://www.ajbh.hu/en/kozlemenyek-archiv/-/content/10180/2/a-diaktuntetesek-rendori-kezeleserol> (Letöltés ideje: 2013. 07. 15.)

¹⁹² AJB-5595/2012 Vö: <http://www.ajbh.hu/documents/10180/143994/201205595.rtf> (Letöltés ideje: 2013. 07. 15.)

tudják biztonságosan elhagyni a helyszínt, az osztrák antifasiszták két busza számára motoros felvezetést is biztosítottak. Sajtóhírek szóltak arról, hogy a rendezvényről távozókat atrocitások érték.¹⁹³

Meg kell jegyeznünk azt is, hogy volt azonban néhány olyan rendezvény, amelyeknél nem voltak ilyen kedvezőek a tapasztalatok: így 2012. augusztus 5-én, Devecseren egy parlamenti párt és több nemzeti radikális szervezet közös demonstrációját verbális és fizikai erőszak kísérte, több esetben pedig bűncselekmény gyanúja is felmerült. Az alapvető jogok biztosa hivatalból indított vizsgálatot és részletes tájékoztatást kért az országos rendőrfőkapitánytól.

Az egyenlő méltóság védelme, a demokratikus értékek melletti fellépés az állam valamennyi szervének kötelezettsége – emelte ki jelentésében az ombudsman. A nyomozó hatóság, és végső soron a bíróság feladata annak megítélése, hogy a devecseri rendezvényen történt-e bűncselekmény. A biztos rámutatott arra, hogy a törvény alapján nemcsak akkor lehet feloszlalni egy tüntetést, ha az elveszíti békés jellegét vagy annak során valamilyen bűncselekmény történik, hanem akkor is, ha mások jogai sérülnek. Ez történt Devecserben is, amikor a demonstrálók vonulásának útvonalán lakó roma nemzetiségű emberek „foglyul ejtett közönségként” nem tudták elkerülni a rendezvényen elhangzó, őket súlyosan sértő, megbélyegző és megfélemlítő, gyűlölet szítására alkalmas kijelentések végighallgatását, ami sértette az emberi méltósághoz való jogukat. A biztos szerint a rendőrség elsősorban akkor hibázott, amikor mindezt nem észlelte, nem vizsgálta. A rendőrség a rendezvény biztosítása során a szervezőkkel való kommunikáció eszközeit nem alkalmazta, ezzel nem tudta kellően elősegíteni sem a gyülekezési jog gyakorlását, sem pedig mások jogai sérelmének megelőzését. Az egyetlen kirendelt rendbiztos a konfliktus idején nem volt a helyszínen – írta jelentésében az ombudsman.

Az ombudsman felkérte az országos rendőrfőkapitányt, hogy a jövőben a biztosítás parancsnokai intézkedjenek, ha egy rendezvény mások jogainak sérelmével jár, valamint a korábbi tapasztalatok alapján tekintsék át a rendbiztosok működésére vonatkozó szabályokat.¹⁹⁴

Ad b) A kérdés megválaszolása nagyban függ attól, hogy mit tekintünk egy demonstrációval kapcsolatos rendőri intézkedéssorozat esetén sikernek. Ha azt, hogy 2010-óta tüntetés nem veszítette el a békés jellegét, vagy azt, hogy a rendőrség egyetlen rendezvény sem oszlatott fel, és tüntetőkkel szemben tömegoszlításra sem került sor, csak egy határozott igennel válaszolhatunk. Azonban, ha a „végül kinek az akarata érvényesült” kérdést tekintjük az indikátorunknak, nem ennyire egyértelmű a válaszunk.

A gyülekezési jognak ugyanis fogalmi eleme, hogy a pusztán kommunikáción túl, a résztvevőkön túlmutató személyi körön túl a legkülönbélebb döntéshozó szervekre is hatást, sőt a tömegek mozgósításával sokszor kifejezetten nyomást kívánnak gyakorolni. Ez a nyomásgyakorlási cél tulajdonképpen a gyülekezési jog kezdeteitől jelen volt. Ezzel pedig meglehetősen áttételes módon ugyan, de a népszuverenitással rokon vonásokat is mutat. Olyannyira fajsúlyossá vált a gyülekezési jog e jellemzője, hogy sokszor a hatásmaximalizálást szem előtt tartva kerül meghatározásra a rendezvény időpontja,¹⁹⁵

¹⁹³ <http://www.ajbh.hu/-/az-ombudsman-helyszini-vizsgálata-a-hetvegi-felvonulason> (Letöltés ideje: 2013. 07. 15.)

¹⁹⁴ AJB-6234/2012 Vö: <http://www.ajbh.hu/documents/10180/143994/201206234.rtf> (Letöltés ideje: 2013. 07. 15.)

¹⁹⁵ Március közepe és október vége között, lehetőleg pénteki, de még inkább szombat délutáni időpontok lehetnek a legideálisabbak.

helyszínre, az alkalmazott kommunikációs csatornák¹⁹⁶ stb. annak érdekében, hogy a lehető legnagyobb médiafigyelem elérésével gyakoroljanak nyomást. Másképpen fogalmazva: a tüntetők célja – akár jogellenesség útján is – bekerülni a hírekbe, erre pedig minden esélyük meg is van, ha tömegoszlatás történik, vagy a rendőrség ismert ellenzékiet állít elő a rendezvény helyszínéről. Mindez azt jelenti, hogy a tüntetések egyfajta játszmaként is leírhatóak, amelyben az „nyer”, akinek a célkitűzései a rendezvényt követően leginkább megvalósulnak. E játszma lényegi eleme, a másik fél céljainak felismerése: így a rendőrségnek¹⁹⁷ időben észre kell vennie, hogy a tiltakozók célja, nem az, hogy közösen kinyilvánítsák véleményüket, hanem hogy a „Gyorskocsiban löncshúst ebédeljenek”.¹⁹⁸

Nyilvánvaló tehát, hogy még a korábbi évekhez képest is differenciáltabb és rugalmasabb tömegkezelési stratégiákra van – illetve már a közeljövőben is lesz – szükség, amely a tüntetésekkel kapcsolatos rendőri fellépés további fejlesztését is igényli.

Milyen intézkedésekhez, kell az előzőekben bemutatott változásokhoz hasonló bátorság?

A fenti példákból kitűnik, hogy ugyan a magyar rendőrség alapvetően változtatta meg korábbi tömegkezelési gyakorlatát, azonban időről-időre történnek olyan esetek, amelyek rávilágítanak arra, hogy számottevő, eddig fel nem térképezett fejlődési lehetőség is található a rendszerben. Tanulmányom további részében az egyik ilyen lehetőséget, a nagy rendezvények biztosítása során alkalmazandó vezetési struktúrák kérdését vizsgálom.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 4. § (3) bekezdése szerint a Kormány a rendőrséget a rendészetért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) útján irányítja. A miniszter ezzel összefüggő feladatait az Rtv. 5. §-a határozza meg, melyek közül a vizsgált tárgykörben különös jelentőséggel bír, hogy irányítja az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet; törvényességi, szakszerűségi, pénzügyi és hatékonysági szempontból ellenőrzi a rendőrség tevékenységét; gyakorolja a külön jogszabályban hatáskörébe utalt személyügyi és munkáltatói jogokat, törvény eltérő rendelkezése hiányában egyedi utasítást adhat ki feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására, az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vezetőjét, a belső bűnmegelőzési és büntelődési szerv vezetőjét, valamint a terrorizmust elhárító szerv vezetőjét jelentéstételre vagy beszámolóra kötelezheti.¹⁹⁹ Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet az országos rendőrfőkapitány vezeti. Az országos rendőrfőkapitány közvetlenül vezeti a központi szervet (ORFK), az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv számára utasítást adhat ki, irányítja a rendőrfőkapitányságok és a közvetlen alárendeltségébe tartozó más rendőri szervek vezetőinek tevékenységét.²⁰⁰

Korábban több esetben olyannyira sajátosan működött ez a láncolat, hogy ombudsmani vizsgálat is számos visszasságot tárt fel ezzel kapcsolatban. A 2008. október 23-i rendezvények vizsgálatáról készült jelentésében az állampolgári jogok országgyűlési biztosa a következőkre mutatott rá: „Az Rtv. és a Ksztv. pontosan meghatározza a miniszter

¹⁹⁶ Így a Lehet Más a Politika párt létervezése az Országház falára.

¹⁹⁷ A tiltakozók lehetséges stratégiájának bemutatása meghaladja e tanulmány kereteit, ezért azok bemutatására részletesebben nem vállalkozom

¹⁹⁸ Vagyis céljuk, hogy a BRFK Gyorskocsi utcai fogdájára előállítsák őket.

¹⁹⁹ 5. § b), i), j) és k) pontok

²⁰⁰ 6. § a), b) és f) pont

irányítási jogkörének egyik jogállami garanciáját, az utasítási jogkör korlátját gyakorlatilag a hatáskörelvonás tilalmában jelöli meg. E korlát – ha mégoly garanciális súlyú is – nem feltétlenül és minden esetben érvényesül. Ennek több oka is van:

- Egyrészt a rendőri vezetők kinevezésében és felmentésében a miniszternek meghatározó szerepe van. Így pl. az országos rendőrfőkapitányt az ő javaslatára menti fel, és nevezi ki a miniszterelnök, ő nevezi ki és menti fel az országos rendőrfőkapitány helyettesét vagy helyetteseit, a rendőr-főkapitányságok vezetőit, az államhatárral kapcsolatos ügyek intézésére létrehozott szervek vezetőit, helyetteseit, tagjait, emellett széles körben gyakorol a vezetők felett a hatáskörébe utalt személyügyi és munkáltatói jogokat. Ez alapvetően megnehezíti, de inkább kizárja, hogy a miniszter, az államtitkár, vagy éppen a szakállamtitkár olyan utasításait, amelyek ténylegesen a Rendőrség hatáskörébe tartozó ügy elvonását jelentenék, vagy éppen hatáskörének gyakorlását akadályozná, e hierarchizált szervezetben problematizálják.
- Az Rtv. 5. § (1) bekezdésének g) pontja szerinti egyedi utasításadás jogának helytelen értelmezése vezethet oda, hogy irányítási jogkörében a vizsgált ügyhöz hasonló utasítást adjon a miniszter (vagy helyette az államtitkár). Az Rtv. ugyanis az országos rendőrfőkapitány számára, feladat elvégzésére, mulasztás pótlására vagy jogszabálysértő állapot megszüntetésére, irányuló egyedi utasítás kiadásának lehetőségét biztosítja. (Ezt feladat-meghatározásnak nevezhetjük.) A tapasztalatok szerint az irányítók e felhatalmazást kiterjesztően értelmezik. Az irányítás keretében utasítás azonban semmilyen körülmények között nem vonatkozhat a feladat kivitelezésének mikéntjére, a végrehajtás módjára, erejére, az alkalmazott taktikára, eszközökre stb. Ez esetben ugyanis nem irányításról, hanem a szervezet, sőt szervezeti egység vezetéséről lenne szó!
- A Rendőrség tevékenysége, de az egyes rendőrségi intézkedések megítélése során csaknem kizárólag alapjogi és rendőrszakmai szempontok lennének figyelembe vehetők, azonban e szempontok maradéktalan érvényesülése esetén is rendszeresen megtörténik a Rendőrség tevékenységének politikai jellegű értékelése, amely szükségszerűen egyfajta politikai megfelelési kényszerhez is vezethet.²⁰¹

Igaz ugyan, hogy 2010 óta nem tapasztaltam az előbbi példához hasonló esetet, amikor egy államtitkár a budapesti rendőrfőkapitány helyettesének adott volna egy rendőri feladat végrehajtásának mikéntjére vonatkozó részletes utasítást, mégis úgy gondolom, hogy öt évvel az eset után célszerű lenne néhány következtetést levonni. Előljáróban le kell szögezni, hogy önmagában az Rtv.-ből fakadó miniszteri és országos rendőrfőkapitányi irányítási jogkörre vonatkozó szabályokkal összefüggésben alkotmányos aggály nem fogalmazható meg. Az Alaptörvény 46. cikk (2) bekezdése szerint ugyanis a rendőrség működését a Kormány irányítja. Emellett pedig hasonló szabályok számos külföldi rendőrségi kódexben is megtalálhatóak. Meg kell azonban vizsgálni, hogy a 2008-as példában leírtak megismétlődésének elvi lehetősége miként csökkenthető számottevően.

Álláspontom szerint ennek első, és kézenfekvő eszköze az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és annak szervezeti egységei vezetésének és az egyes kiemelt jelentőségű, vagy kockázatos rendezvények biztosításának, továbbá egyes előre nem látható helyzetek kezelésének elválasztása. Ilyenkor nem a rendőri szervezetben elfoglalt

²⁰¹ OBH 5642/2008. sz. ügyben készült jelentés

pozíció (beosztás és rendfokozat) határozza meg az utasítási rendet, hanem az ilyen – hangsúlyozottan a mindennapi működéstől eltérő fellépést igénylő – méretükben, kockázatukban, földrajzi kiterjedésükben stb. rendkívülinek tekinthető eseményekre irányadó struktúrák.

E struktúrák kialakítása egyrészt az átláthatóság és az számon kérhetőség (accountability) biztosítására, másrészt pedig elősegítheti az alapjogbarát, ugyanakkor hatékony rendészeti megoldások alkalmazását.

Az a körülmény, hogy jelenleg az egyes, rendkívülinek tekinthető rendezvények, események biztosításának parancsnokai a miniszter által kinevezett a rendőrfőkapitányok (illetve jogkörükben eljáró helyetteseik), az intézkedéseik későbbi kizárólag rendőrszakmai, (alap)jogi szempontú vizsgálatának lehetőségét megnehezíti. Ilyen esetekben ugyanis hiába folytat a miniszterelnök által kinevezett országos rendőrfőkapitány, annak miniszter által kinevezett helyettese, vagy a főkapitány valóban elfogulatlan és szakmailag megalapozott vizsgálatot, a tapasztalatok szerint annak eredményétől függetlenül, szükségszerűen napi politikai szempontok szerint fogják azt értékelni. Ezért indokolt a biztosítás parancsnoki feladatait az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, illetve annak területi szervei vezetőitől „eltávolítani.” Ennek az lesz a kézzelfogható következménye, hogy nem az előbb említett vezetőknek mint közvetlen felettesnek kell a vizsgálatot lefolytatni, ami biztosíthatja, hogy annak eredménye is kisebb valószínűséggel kerülhet politikai szempontú értékelésre. Ennek hozadéka lehet továbbá az is, hogy a rendőrségen kívüli szereplők (különösen az állami és civil jogvédő szervezetek) e vizsgálatok eredményét is kizárólag szakmai szempontok mentén értékelhetik. A vizsgálat eredménye, az arra adott reakciók pedig könnyűszerrel hasznosíthatóak a rendőri képzésben, és a hasonló esetekre való felkészülés során is.

A hatékony rendészeti megoldások alkalmazásának egyik, számos európai ország rendészeti szerveinél (messze nem csak a rendőrségnél!) alkalmazott kulcsa lehet a tömegrendezvények kezelése során a stratégiai, taktikai és műveleti (operatív) funkciók döntések elkülönítésén²⁰² alapuló vezetési szisztéma és struktúra kialakítása, amelybe a jelenleginél jobban integrálhatóak a tudásalapú tömegkezelés eszközei is. Hangsúlyozandó, hogy az említett vezetési struktúra és szisztéma kialakítása – hasonlóan az alacsony profilú tömegkezelési megoldásokhoz – az egyik szükséges, távolról sem egyetlen eleme lehet a nagy rendezvények megújuló rendszetének.²⁰³ Számos eltérés mellett lényegét tekintve hasonló döntési struktúrákkal találkozhatunk például az angol rendőri szervek mellett több német tartományban, vagy Svédországban is.

Jellemzője e megoldásoknak, hogy a rendezvények biztosításának stratégiai tervezéséért, valamint a stratégiai döntések meghozataláért egy kifejezetten erre képzett, azonban a rendőrségi hierarchiában nem feltétlenül felsővezetői szerepet betöltő (kerületi rendőrkapitánynak, vagy osztályvezetőnek megfelelő beosztásban szolgálatot teljesítő), azonban speciális képzettséggel rendelkező parancsnok lesz a felelős. E munka során a terv elkészítésében és a döntéshozatalban különböző, nem pusztán közrendvédelmi, de nem is csak általános rendőrségi szakértők, hanem pl. (alapjogi ismeretekkel rendelkező) jogászok, kommunikációs szakemberek is segítik. A taktikai parancsnokoknak ugyancsak

²⁰² Jelenleg ugyanis e funkciók jellemzően keverednek, és a különböző parancsnoki szintek egyaránt hozhatnak stratégiai és operatív döntéseket.

²⁰³ A teljesség igénye nélkül ilyen elem még az alkalmazott módszerek megfelelő megválasztása, a kommunikáció, a konfliktuskezelő és –mérséklő megoldások használata, az arányosság követelményének az egyes rendőri intézkedések mellett a művelet egészére vonatkoztatása stb.

rendszeresen speciális képzést kell elvégezniük ahhoz, hogy feladatukat elláthassák. Mindezekkel szemben az operatív parancsnoki feladatok ellátása még kiélezett helyzetben sem kíván a mindennapi rutinhoz képest eltérő struktúrát: az ilyen feladatot – hasonlóan a magyar gyakorlathoz – az azt ellátó alacsonyabb szervezési egység (század, vagy csoport) parancsnokai látják el. Minden esetben stratégiai döntést kíván annak eldöntése, hogy ez a parancsnoki szint funkcionális szempontok (a közrendvédelmi feladatok mellett pl. felderítés, közlekedésrendészet, hatóságközi-együtműködés, és kiemelten a külső kommunikáció) mellett földrajzi sajátosságokra figyelemmel is – ha tetszik területi kompetenciával rendelkező parancsnokok kijelölésével – alakítják ki.

A jellemzően kedvező, és hasonló irányba mutató szervezési-vezetési tapasztalatokra figyelemmel indokoltnak tartom a közeljövőben megvizsgálni azt is, hogy miként határozhatóak meg azon rendezvények sajátosságai, amelyek esetében hatékonyabb az említett szisztéma és struktúra kialakítása, valamint mindez milyen szabályozási, képzési és (szolgálat)szervezési feladatok teljesítésével valósítható meg.